

OBJECT 1-9

OVERSCHIE

Nederzettingsterreinen uit de Romeinse tijd, de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd

Locatie

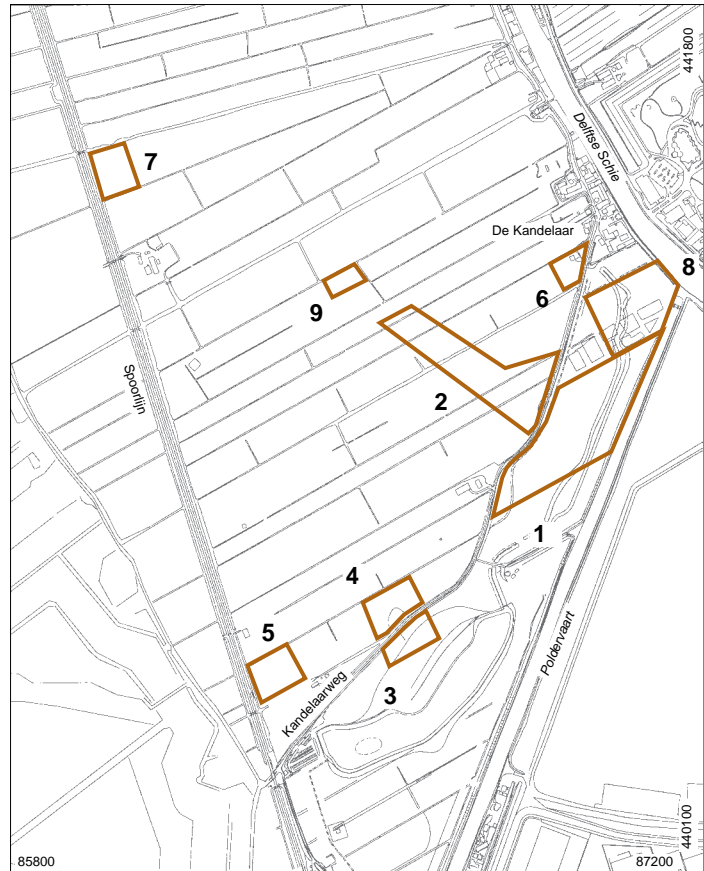
Het gebied 'de Kandelaar' met nederzettingsterreinen in de Noord-Kethelpolder wordt begrensd door de Poldervaart, de Delftse Schie en het spoor Rotterdam-Delft. In het gebied bevinden zich negen nederzettingsterreinen: vijf uit de Romeinse tijd (1-5) en vier uit de Late Middeleeuwen en/of Nieuwe tijd (6-9).

Maximaal toegestane verstoringsdiepte

Voor alle objecten geldt dat graafwerkzaamheden of andere bodemversturende ingrepen zonder (voor)onderzoek ter plaatse niet zijn toegestaan. In afwijking van het bepaalde in artikel 14 lid 1 onder a van de Monumentenverordening Rotterdam 2003 is vergunning vereist voor alle graafwerkzaamheden, ongeacht de diepte hiervan.

Erratum

Object 9 vervalt als gevolg van onderzoek per maart 2007.

Schaal 1:15.000

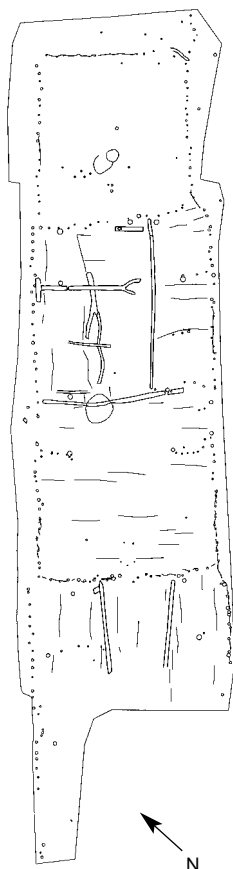
Omschrijving

Het gebied 'De Kandelaar' maakt deel uit van een omvangrijk veengebied aan de noordzijde van de Nieuwe Maas, dat in de afgelopen millennia beïnvloed is door kleiafzettingen vanuit een wijdverbreid krekensysteem. In perioden waarin sprake was van een verminderde zeeïnvloed vond veengroei plaats. Als gevolg van toenemende activiteiten van de zee tussen 500 en 200 voor Christus vonden inbraken in het gebied plaats en ontstond er een stelsel van krekens en oeverwallen, waarbij klei sedimenteerde (Afzettingen van Duinkerke I). Ook in 'De Kandelaar' bevindt zich in de ondergrond een in deze tijd gevormde kreek. De oeverwallen en geulvullingen van dergelijke krekens werden in de Romeinse tijd veelvuldig als woonplaats benut.

De vijf nederzettingsterreinen uit de Romeinse tijd (1-5) liggen alle op de uitlopers van een Duinkerke I-kreekrug. Object 1 betreft een nederzettingsterrein van circa 2,5 hectare. De grondsporen liggen direct onder de bouwvoor. De aanwezigheid van sloten en greppels is vastgesteld. Ze lijken samen te hangen met een huisplaats. Een dergelijke huisplaats is onlangs opgegraven naar aanleiding van de aanleg van recreatieplas. De

nederzettingsterreinen (2, 4 en 5) bevatten vergelijkbare grondsporen. Object 3 is een bijzonder terrein. Het betreft een grafveld uit de Romeinse tijd, waarvan drie graven recentelijk zijn onderzocht.

In de 11de/12de eeuw werd het veengebied ontgonnen. Aardewerkvondsten uit deze periode (maar ook uit latere tijd) van object 6 wijzen op bewoning ter plaatse. Door de ontwatering van het veen daalde het maaiveld waardoor het risico van overstromingen toenam. Rond het midden van de 12de eeuw vonden overstromingen plaats, waarbij klei en zand werden afgezet (Afzettingen van Duinkerke III). Het gebied werd daarna weer (her)ontgonnen, waarbij onder meer dijken werden aangelegd. Ook woonheuvels werden opgeworpen. Het opwerpen van dergelijke huisplateaus in de veengebieden was noodzakelijk vanwege de voortdurende klink van het veen. Object 7 betreft de resten van een dergelijke laat-middeleeuwse huisterp, die tot in de Nieuwe tijd werd bewoond. Ook object 9 bevat archeologische sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Object 8 betreft de plaats van een kleine militaire schans op het punt waar de Delftse Schie en de

Opgraving van een crematiegraf uit de Romeinse tijd in het herinrichtingsgebied 'De Kandelaar'. De sporen bevinden zich vlak onder het maaiveld.

Tekening van de plattegrond van een boerderij uit de Romeinse tijd, die in 2003 werd opgegraven in het herinrichtingsgebied 'De Kandelaar'. De boerderij bestaat uit drie delen: een noordoostelijk deel dat, gezien de aanwezigheid van een haardplaats, als woondeel kan worden opgevat. Het middendeel, met resten van stalboxen en dikke pakketten mest, werd voor de stalling van veen gebruikt. Het gedeelte aan de zuidwestzijde betreft waarschijnlijk een latere uitbreiding van het gebouw. Schaal 1:250.

Poldervaart bijeenkomen. In de jaren '70 van de 16de eeuw is de schans enkele jaren bemand geweest in verband met de strijd tegen de Spanjaarden.

Onderzoeksgeschiedenis

'De Kandelaar' maakt deel uit van het reconstructiegebied Midden-Delfland, waar vanaf 1981 veel aandacht is besteed aan archeologisch onderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd door amateur-archeologen, de Stichting Regionaal Archeologisch Archiverings Project (RAAP), de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), het instituut voor Prehistorie van de Rijksuniversiteit Leiden, het Amsterdams Archeologisch Centrum en Instituut voor Pre- en protohistorie van de Universiteit van Amsterdam en het Bureau Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam (BOOR). In 2003 heeft het BOOR ten zuiden van de Kandelaarsweg in het kader van herinrichtingswerkzaamheden vooronderzoeken en opgravingen verricht.

Literatuur

Bult, E.J. 1983: *Midden-Delfland. Een archeologische kartering, inventarisatie, waardering en bewoningsgeschiedenis* (Nederlandse Archeologische Rapporten 2). Amersfoort.
 Meirsmann, E., en J.M. Moree 2003: *Rotterdam Kandelaarweg. Verslag van de archeologische begelei-*

ding van de aanleg van een recreatiegebied in de gemeente Rotterdam (BOORrapporten 111). Rotterdam.

Peters, F.J.C. 1999: *Waterleidingtracé in 'De Kandelaar', Gemeente Rotterdam. Een aanvullende archeologische inventarisatie*. (BOORrapporten 37). Rotterdam.

Peters, F.J.C. 2000: *Nogmaals waterleidingtracé in 'De Kandelaar', Gemeente Rotterdam. Een aanvullende archeologische inventarisatie*. (BOORrapporten 50). Rotterdam.

Peters, F.J.C. 2001: *Wederom waterleidingtracé in 'De Kandelaar', gemeente Rotterdam. Een aanvullende archeologische inventarisatie en een aanvullend archeologisch onderzoek*. (BOORrapporten 61). Rotterdam.

Peters, F.J.C. 2001: *Een vindplaats uit de Romeinse tijd en een vindplaats uit de Middeleeuwen in het waterleidingtracé in 'De Kandelaar', gemeente Rotterdam. Een aanvullend archeologisch onderzoek*. (BOORrapporten 69). Rotterdam.

Visser, M.E., J.P. Flamman en H. van Londen 2000: *Aanvullend archeologisch onderzoek in het gebied Poldervaart (gem. Rotterdam), deelplan Abtswoude. Onderzoek in Module 7 Kandelaar in het kader van het prospectieplan voor archeologische waarden*. Amsterdam.